

Álpróféták

Járják a falut; sokféle célzattal és — szerencsére — kevés eredménnyel. Az álpróféták különös sajátság a szégyenszerűség, ez a szégyenszerűség azonban nem a munkás ember nincstelensége, hanem a munkakerülő, henye ember jólmegkérdelemelt büntetésé. Mennyivel kellemesebb faluról-falura járni, jól kiszagolni, kikémlelni, hol vannak módosabb parasztok, azután mint nemzetmegyáltó látnok, meghivatni magát ezekhez a módosabb gazdákhöz, párnapos időzésre! Milyen bizonyos életmód! Csak éppen bizonyos rutin kell hozzá, kis beszélylőkészség és picurka színészi hajlam. Mindezzel bőségesen rendelkeznek az álpróféták. Nem dolgoznak, de beszélni tudnak. Munkához nincs kedvük, de megeskik a mások kenyerét.

Ismételjük, ezek az álpróféták többféle köntösben és többféle okból kifolyólag látogatják a falvakat. Ismertünk olyan falujárókat, akik egy kopó fiú-nom szaglásával régiségek után szimatoltak, feltárták a régi templomok padlásait és antikvitásokat bányásztak elő, hogy lehetőleg potom áron megvegyék az ilyen „haszontalan limonjók”-ot. Mások különféle néprajzi gyűjtemények összcállítást vették fejükbe. Kézimunkákat, szötteket, varrottásokat fedeztek fel és vitték magukkal a fővárosba, hogy ott többszörös haszonnal értékesítsék és hogy legközelebb már foglalóval és nagyobb szabású rendelésekkel érkezenek meg. Ezek a különös urak is a népi atyjának és jöltevéjének jártak ki magukat.

Jóval kisebb számban a faluban művészi hajlamu, vagy művészi intenciókkal falura utazó embereknek száma, akik tényleg a kultúrát szolgálják azzal, hogy hosszabb-rövidebb időt töltenek a parasztság között. Népdalkutásunk Bartók és Kodály egyszerű munkája után észrevehetően felvirágozott; lelkes fiatalemberek jelentek meg a falu poros utcáján főnőgráffal iszkájukban és nagy ügybuzgalommal a szívükben. Almodozó fiatal piktorok, fiatal szociológusok, sok tulzotó rajongással és legalább ugyanannyi komolysággal vándoroltak ki a nép egyszerű fiaik közé.

Az ügyes tüzetemberek és a lelkes, fiatal szociológusok mellett — ilyenek voltak a falukutatók is — azonban olyan álpróféták bukkannak fel a pincy falusi házak hajlékai alatt, akik rányit sem kívánatos elemek. Valamelyik csalhatatlan pártvezér üzenetét viszik, kikémlelik a falusiak gondjait-haját, a falu kisebb ügyes-bajos dolgaival s azzal az ígérethabattalgal félköznek a parasztok szívéhez, sőt're olyan nagyon jellemzők. Mindent megígérnek és mindent elvállalnak ők, csak higgyék a jámbor nép fiait az egy színű ing, a csalhatatlan vezér és a megcsufolt, meghazudított nyilakkal ellátott kereszt diadalát, csak higgyenek és bízzanak.

Igen, de az álpróféták elmegegyeszer s jön helyette más jön egy másik, aki új jelvényt hoz, új ingst és új vezért. S az új ing, az új vezér és az új jelvény ugyanúgy csalhatatlan mint a régi volt. A paraszt mosolvog. Holnap megint más jön, holnapután megint más.

A falu azonban csendben és magabizó fölénnyességgel őrzi azt, amit az álpróféták el akarnak tőle rabolni: a magyar szellemet, a magyar lelket.

A magyar közigazgatás

IRTA BORBIRO FERENC
Kassa szab. kir. város ny. főispánja

A közigazgatás az élet közvetlen szolgálata. Tiszte, hogy a lehető legkisebb áldozattal, de a megkívánható legnagyobb eredménnyel oldja meg a ráharuló feladatokat. A változó élet egyre gyorsuló ütemében a feladatok állandóan módosulnak. Egyben sokasodnak is. A közigazgatás nemcsak mennyiségben, de minőségben is folgton növekvő igényekkel kerül szembe. Magyar Zoltán, a közigazgatástudományak a külföldön is jól ismert tanára, nagyon érdekes és — mindjárt hozzáférhető — alapjában sikertült kísérletet tett arra, hogy most megjelent összefoglaló munkájában bemutassa a XX. század méretelben és szeretében egy-ként megnőtt közigazgatását; megértesse, hogy az új fejlődési irányok nem egyéni próbálkozások, hanem „melyről feltörő erők születtek” és kimutassa, mennyire fontos a közigazgatás lendületesebb minőségbeli haladása, hogy a mindig szaporodó feladatoknak gyors sikerrel megfelelhessen.

Kitűzött céljához új utakon vezet az olvasót. Előljáróban az igazgatásról, általában a vállalati, a nagyüzemi igazgatásról szól. Annyak két eleméből: a szervezéből és a működésből kifejté a munkamegosztásnak és az összhangnak általános szabályait, amelyeknek mikénti érvényesülése az üzemvitel eredményességét meghatározza. Az amerikai Taylor és Hoover és a francia Pajol szerepének méltatása keretében mutatja be a XX. század szünetlőjét: a tudományos üzemvezetést, a „legjobbba törekvés tudományát”.

A közigazgatás is igazgatás. Persze a magánvállalati igazgatásból több pontban eltér. A leglényegesebben azzal, hogy hatalma van, amellyel a maga akaratait, szabályait érvényesíti. De vannak közös vonások is. Ezért az általános üzemvezetés tudományának legfőbb megülapítása rá is érvényes, a közigazgatásban is hasznosítható.

Ismeretve a közigazgatás külföldi és hazai fejlődését, a francia forradalom után kialakult európai alkotmányrendszereket az amerikai Egyesült Államok még korábbi eredetű szervezeteivel állítja szembe s így vezet a nagy változás megértéséhez, amely változás Európának annyi államábanorra döntötte a Montesquieu és Rousseau hatására létrejött előbbi alkotmányokat, vele a törvényhozás, az igazságszolgáltatás és közigazgatás szétválasztott funkciói között a törvényhozásnak felsőbbbbségét. Ez a változás a haladottabb államokban mindenütt a közigazgatás valóságos tulnsúlyához vezetett.

A tények ereje a közigazgatást nálunk is kiemelte előbbi alárendeltbbszerepéből. Csak nálunk a változott helyzet nem követték megfelelő szervezeti változtatások s emiatt nem jelentkezhettek a megkívánható eredmények.

A változás természetzerűségét már a pusztá számok is érzékeltetik. A lakosság mindenütt megnőtt. Nálunk csaknem megháromszorozódott. Ezzel szemben az állam kiadásai, meg alkalmasoittainak száma közel tízszer akkora. Az állami költségvetés 1868-ban 302 millió, 1942-ben 3256 millió. Az alkalmasoittainak száma 1870-ben 29.273, 1942-ben 200.511. Ma, maottanak Budapestnek több alkalmasoittai van, mint 1868-ban az akkori Nagy-Magyarország. Ezek az adatok megukban is mutatják, hogy nemcsak az ügyek szaporodtak meg, de maguk a feladatok is nőttek, minőségükben is nagyot fejlődtek. A mi szervezeteink még 1848-ból való. Nincs szervezeti, amely a feladatok ügymérő megokasodását mélyreható átalakítások nélkül elbírná.

Hogy a XX. század közigazgatásának megnövekedett szerepét még jobban érzékeltessék, Magyar szervezeti és működési elvek ismertetése után, a közigazgatás alapjait: a területet, a népességet és a gazdasági életet tárgyalja. A terület nem csupán számbeli adattal van, hanem a közigazgatásra ható „erősségeiben is vizsgálja. (Talaj, éghajlat, vízellátás.) A népesség nem csupán lélekszám szerint, hanem műveltségi, foglalkozási, társas-

nagy szervezeti egységek vezetéseinek elengedhetetlen követelménye.”

Fokozott szükség van rá olyan főnököknél, akiknek más feladataik is vannak. Például: politikai feladat. Még fokozottabb ott, ahol a főnök nem mindig rendelkezik a kellő szakértelemmel, igazgatási tapasztalattal.

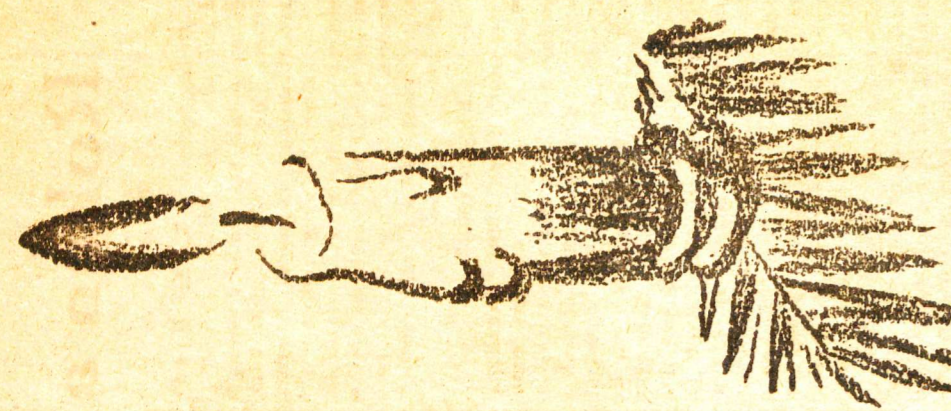
Parlamentáris rendszerben a miniszterek az egyes közigazgatási ágak főnökei. Összefogó szervük a minisztertanács: testületi szerv. Testületi szerv azonban csak táncszószóra alkalmas, de nem vezetése. „A magyar közigazgatás egészének a szó igazi értelmében a legmagasabb főnöke nincs. Ez a közigazgatás szervezete szempontjából a legfontosabb.” A vezetésk nemcsak tényleg, a mindenkori miniszterelnök egyéni képességgel szerinti, hanem szervezésileg is egy kézben kell lenni. Ezt nagy történelmi példák a multból is igazolják. A tengelyhatalmak célkitűzése lényegében az, hogy „azt a rendszert, amely az állam feladatainak megoldására alkalmasabb, ne csak háboru idején, rögtönzöttén alkalmazassák... hogy az háboru idején ne kezdőkorát érje, hanem teljes előkészítés után csúcsteljesítményre legyen képes”. Régebben a közigazgatás nálunk is egy ember személyesítette meg: a nádor. „Lehet, hogy a parlamentáris kabinetrendszerre egy idő múlva úgy fogunk visszatérni, mint az államvezetés bevált elvétől való eltérés nagy szerű, de rosszul sikerült kísérlete.” Angol intézményt vettünk át, angol talaj és levegő nélkül.

Az a valószínű, hogy a fejlődés mindenütt oda fog vezetni, hogy a főnök szerepe egy személyben fog összpontosulni. E részben az amerikai Egyesült Államok jó másfél századdal juttottak, eredményeiket is megmagyarázozó előnyök.

A haladás irányja nálunk is erre mutat. A törvényhozás megszűnt. A városokban a tanácsot s az élre a polgármestert egyéni hatóságként emelte. Van már csúcsmiszterünk a gazdasági tárcák erősebb összehangolására. A Kormányhelyettesről szóló 1942.II. t.c. indoklása pedig már maga is mondja: „mind a tudományban, mind a gyakorlatban kialakultnak lehet tekinteni azt az álláspontot, hogy a legfőbb fokon való kormányzásra... a testületi szerv nem alkalmas”.

Ebből is kitetszik, befejezőjében maga Magyarországon is utal arra, hogy a közigazgatás korszerű átalakítása, igazán komoly reformja nem valószínű, hanem az átgondolt közigazgatás megújítása a közigazgatás terén és alkotmányunk reformját is szükségessé teszi.

Magyar munkája nem minde-

Békét

Visszothonába; megtanítja látni és gondolkodni — a jó könyv. Hol az élet nyerszaga erővel dobog meg, hol a lélek mikroszkópikus finomságával ámit el, de mindig erő ad és hitet a jó könyv. Ezért ajánlunkon karcosnyrs önmagának, hozzátartozóinak és barátainak: jó könyvet.

Mi érdeklít Képeskönyv, mese-könyv, ifjúsági regény vagy vasárlásai mellett ezt a gondját is elintézheti aruházunk könyvosztályán.

DIVATCSARNOK

RAKÓCZI-UT 70-71.

nütt és nem minden részében fog elismerésre találni. Nemcsak melletti, hanem bírálói is akadnak majd. Minden tétellel mi szem azonosítjuk magunkat. De készséggel ismerjük el, hogy munkájának megjelenése eseménye a könyvpiacnak, komoly gazdagodása irodalmunknak. A könyvre a külföldön is felfigyelnek és nem marad hatás nélkül.

Kegyeletos megemlékezés József Attila sirjánál

Vasárnap délelött József Attila özvegye, barátai, valamint írók, költők, újságírók körüállták a nagy-költő sírját és néhányperces kegyeletos megemlékezéssel adóztak emlékének. A szerkesztőségek köszönetnyilvánítását az országos sajtónak elhelyezése után Székessy Arpad, a Népszava főszerkesztője mondott rövid beszédet:

— Őt éne immár, hogy eltávozt köztünk József Attila. Őt éne immár hogy a balatonszárszói sínekre ruhult drága vére. Őt esztendő mult azóta, hogy ez a vér ráharcolt immár, hogy meghalt és azóta egyenővekszik, mint valomilyen hatalmas kristály, mint egy roppant prizma, amelyen esztendő fényt ver vissza az a szeretet, amely a szegények színeiből árad felé. Sokszor elgondoljuk, milyen jó lett volna, ha az a sok melegség és szeretet életben vette volna körül. Mert hideg borult rája, hideg van ma is, hideg volt a temetésén is, az elsőn is, a másodikon is. De ezt a hideget el-

Rendeleitek a hivatalos lapban

67.963/1942. H. M. szám alatt a honvédelemtörli szölv 1939:II. tc. végrehajtására vonatkozó Utasítás III. Rész 2. címének újabb módosításáról: 115-600/1942. K. M. szám alatt a hűvelyes veterének, valamint a hadidíma, mák, keserű csillagfűrtömgy, lóbab és citrommag forgalmának szabályozásáról.

